

ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ
ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ
ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΧΡΕΟΥΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΟΙ
ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΟΥΣ

ΑΙΤΙΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΚΡΙΣΕΩΝ

- ΛΑΘΗ ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Αλόγιστος δανεισμός, Ανυπαρξία εγγυήσεων,
Καταστράγηση κανόνων, Αγορά τοξικών τίτλων

- ΕΙΣΑΓΜΕΝΗ ΚΡΙΣΗ

Αλληλεξάρτηση τραπεζών-θυγατρικών

- Κρατική χρεοκοπία

- Χρηματιστηριακές φούσκες

- Φούσκα ακινήτων

ΑΙΤΙΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΚΡΙΣΕΩΝ

- Νομισματική πολιτική – αύξηση επιτοκίων
- Δημοσιονομική πολιτική-δανειοδότηση κρατών
- Πανικός καταθετών- bank run
- Εποπτικός μηχανισμός

Ιστορικά παραδείγματα κρίσεων

- Κρίση 1929- χρέη , φτώχεια, ανεργία
- Πετρελαϊκές κρίσεις 1973,1979 - στασιμοπληθωρισμός
- Η «Μαύρη Δευτέρα» 1987- DJ -22%
- Κρίση στις Ασιατικές «Τίγρεις» 1997
- Σουηδία 1992
- Η κρίση της Νέας Ζηλανδίας

Μέσα στήριξης Τραπεζών

- Κρατικοποίηση
- Ανακεφαλαιοποίηση
- Συγχωνεύσεις
- Εξαγορές

Διεθνής Χρηματοπιστωτική Κρίση

- Η Κρίση στις ΗΠΑ 2007
- Μετάδοση της Κρίσης στην Ευρώπη 2009 έως σήμερα - Χώρες του Νότου

Τραπεζική Κρίση και Πραγματική Οικονομία

- Ανάγκες χρηματοδότησης Δημόσιου Χρέους
- Συρρίκνωση του ΑΕΠ
- Μείωση της απασχόλησης – ανεργία
- Μη εξυπηρετούμενα δάνεια
- Ανυπαρξία ανάπτυξης
- Αδυναμία χρηματοδότησης
- Κλείσιμο επιχειρήσεων
- Μείωση στη ποιότητας ζωής

Πολιτικές και Μέτρα στήριξης Ευρωπαϊκών Τραπεζών

Πολιτική της ΕΚΤ

- διασφάλιση σταθερότητας του ευρώ
- διατήρηση σταθερότητας των τιμών
- διατήρηση κοινωνικής συνοχής
- χρηματοπιστωτική σταθερότητα
- στήριξη οικονομικών πολιτικών

Πολιτικές και Μέτρα στήριξης Ευρωπαϊκών Τραπεζών

Πολιτική της ΕΚΤ

- παροχή ρευστότητας
- διαρθρωτικές πράξεις
- Πρόγραμμα αγοράς τίτλων
- Διαχείριση της διαθεσιμότητας ασφαλειών
- Διαχείριση του συντελεστή υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών

Παραδείγματα Εθνικών Πολιτικών

ΕΛΛΑΔΑ

- Πακέτα εγγυήσεων σε εκδόσεις τραπεζικών ομολόγων
- Ανακεφαλαιοποίηση
- Συγχωνεύσεις
- Δανειοδότηση από ΔΝΤ και ΕΕ

Ως ποσοστό του ΑΕΠ, η χορήγηση δεν υπερέβη το 12% έναντι:

- περίπου 80% στο Βέλγιο,
- 52% στην Ολλανδία,
- 18,5% στην Γαλλία,
- 22,5% στην Γερμανία και
- 265% στην Ιρλανδία.

Η ενίσχυση αυτή έλαβε, κυρίως, τη μορφή κρατικών εγγυήσεων στα τραπεζικά ομόλογα, ώστε να γίνονται αποδεκτά ως ενέχυρα από το Ευρωσύστημα.

Παραδείγματα Εθνικών Πολιτικών

ΗΒ

- Ανακεφαλαιοποίηση
- Μείωση πάγιων στοιχείων (απασχόληση)

ΙΣΠΑΝΙΑ

- Κρατικοποιήσεις
- Δημιουργία οργανισμού τοξικών ευρημάτων

Παραδείγματα Εθνικών Πολιτικών

ΙΤΑΛΙΑ

Ανακεφαλαιοποίηση (με ένεση ρευστότητας με πώληση τίτλων στη κυβέρνηση)

ΙΡΛΑΝΔΙΑ

Δανειοδότηση από ΔΝΤ και ΕΕ

Εθνικοποίηση τραπεζών

Εγγύηση περιουσιακών στοιχείων των τραπεζών

Δημιουργία NAMA –απομόνωση τοξικών τίτλων

Παραδείγματα Εθνικών Πολιτικών

ΚΥΠΡΟΣ

Δανειοδότηση από ΔΝΤ και ΕΕ

Συγχωνεύσεις εξαγορές

Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Πολιτικές σε Διεθνές Επίπεδο

Βασιλεία III

- Βελτίωση στην απορρόφηση κρίσεων
- Βελτίωση της διαχείρισης κινδύνου
- Βελτίωση αρχών εταιρικής διακυβέρνησης
- Ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας
- Αύξηση της αντοχής στις κρίσεις
- Αναγνώριση και αντιμετώπιση των συστημικών κινδύνων

Πολιτικές σε Διεθνές Επίπεδο

Βασιλεία III

- Ισορροπία μεταξύ των κεφαλαίων και του κόστους-αποτελεσματικότητας του τραπεζικού τομέα
- Απόκλιση της πιθανότητας χρεοκοπίας
- Μείωση ηθικού κινδύνου
- Παγκόσμιο πλαίσιο ρευστότητας
- Απορρόφηση ζημιών
- Πειθαρχία της αγοράς

Η αντίδραση των ίδιων τραπεζών

- Εγγύηση ή αύξηση του ορίου του συνόλου των καταθέσεων
- Συντονισμένη μείωση των επιτοκίων
- Συγχωνεύσεις
- Εθνικοποιήσεις
- Εξαγορά μεριδίων των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων από τις εκάστοτε κυβερνήσεις

Αίτια –Συνέπειες Κρίσης στις Ευρωπαϊκές Τράπεζες

Αίτια

- Χρηματιστηριακές υπερβολές
- Συσσώρευση τοξικών χρεογράφων
- Κρίση δημοσίου χρέους
- Χορηγήσεις άνευ εγγυήσεων

Αίτια –Συνέπειες Κρίσης στις Ευρωπαϊκές Τράπεζες

Συνέπειες

- Αύξηση ελλειμμάτων και χρεών
- Κερδοσκοπικές πιέσεις στα επιτόκια δανεισμού των πλέον χρεωμένων κρατών
- Στάση επενδύσεων
- Ύφεση στη πραγματική οικονομία
- Μείωση πιστώσεων και χορηγήσεων στις επιχειρήσεις

Παραδείγματα Τραπεζικών Κρίσεων στην Ευρώπη

Συνθήκες στην Ιρλανδία

- Προβληματική κατάληξη στον κατασκευαστικό και τραπεζικό τομέα ως τη χρεοκοπία
- Διάβρωση της ανταγωνιστικότητας
- Εγχώρια ύφεση
- Αύξηση χρέους

Παραδείγματα Τραπεζικών Κρίσεων στην Ευρώπη

Μέτρα αντιμετώπισης στην Ιρλανδία

- Εγγύηση του συνόλου των καταθέσεων
- Κρατικοποίηση τραπεζών
- Ένταξη στον Ευρωπαϊκό μηχανισμό στήριξης

Παραδείγματα Τραπεζικών Κρίσεων στην Ευρώπη

Συνθήκες στην Ισπανία

- Η χώρα βρέθηκε εκτός αγορών
- Ευρωπαϊκή χρηματοδότηση της χώρας
- Μονόδρομος η λιτότητα

Μηχανισμοί αντιμετώπισης της κρίσης χρέους

Ελληνικό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής
Σταθερότητας

- Διατήρηση σταθερότητας τραπεζικού συστήματος
- Ενίσχυση κεφαλαιακής επάρκειας
- διαχείριση του κεφαλαίου και της περιουσίας του
- Προαγωγή δημόσιου συμφέροντος

Μηχανισμοί αντιμετώπισης της κρίσης χρέους

- Μη παρεμβολή στον τραπεζικό ανταγωνισμό
- Αίτημα –έκθεση πληροφοριών
- Διεξαγωγή επιτόπιων ελέγχων
- Παροχή εγγυήσεων

Μηχανισμοί αντιμετώπισης της κρίσης χρέους

- Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού κινδύνου (ESRB)

Εντοπισμός, παρακολούθηση, αξιολόγηση κινδύνων

- Εποπτικές Αρχές (ESA) :EBA, EΙΟΡΑ, ESMA

Εποπτεία τραπεζών, ασφαλιστικών και συνταξιοδοτικών ταμείων, χρηματιστηριακών και επενδυτικών εταιρειών

Μηχανισμοί αντιμετώπισης της κρίσης χρέους

Αναμονή για τη δημιουργία Κοινής Επιτροπής
με στόχο:

- Εναρμόνιση σε βασικές κοινές αρχές
- Παροχή τεχνικών προδιαγραφών
- Κοινή νομική βάση εποπτείας
- Διασφάλιση σταθερότητας
- Ισότιμη μεταχείριση

STRESS TEST

- Τεστ σε 91 τράπεζες της ΕΕ από την CEBS με αρνητικά αποτελέσματα για τις 7(πχ ΑΤΕ)
- Οίκος Moody's υποβάθμισε τράπεζες σε ΗΠΑ, Σκωτία, Καναδά και άλλες
- Οίκος Fitch υποβάθμισε Σλοβενικές Τράπεζες

Το Ελληνικό PSI στις τράπεζες

- 2012 ο οίκος Fitch, Moody's και S&P υποβαθμίζουν τη πιστοληπτική ικανότητα της Ελλάδας στη βαθμίδα της «επιλεκτικής χρεοκοπίας»
- Πρόβλημα χρηματοδότησης από ΕΚΤ

Μέτρα στην Ελλάδα

- Ανακεφαλαιώσεις-Συγχωνεύσεις
- Εγγύηση καταθέσεων από το ΤΕΚΕ ως 100,000 ανά φυσικό πρόσωπο και πιστωτικό ίδρυμα
- Διατήρηση επιπέδου ρευστότητας
- Δανειολήπτες απειλούνται με πιθανή αύξηση των επιτοκίων αλλά και με κούρεμα 30% του κεφαλαίου σε κάποιες περιπτώσεις

Λόγοι χρηματοπιστωτικής ενοποίησης

- Αξιοποίηση οικονομιών κλίμακας
- Οικονομική ανάπτυξη
- Διευκόλυνση Εφαρμογής νομισματικής πολιτικής στη ζώνη του ευρώ
- Σταθερότητα χρηματοπιστωτικού συστήματος
ρευστότητα, ανταγωνισμός
- Ομαλή λειτουργία συστημάτων πληρωμών

Ο ρόλος της ΕΚΤ

- Παροχή συμβουλών στο νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο
- Υλοποιεί τον Ενιαίο Χώρο πληρωμών σε ευρώ με ταχύτητα, ασφάλεια, χαμηλό κόστος (SEPA)
- Παροχή ενημερώσεων, εκθέσεων
- Προάγει τη ευρωπαϊκή χρηματοπιστωτική ενοποίηση (TARGET 1, TARGET 2)

Ο ρόλος του EFSF

- Διατήρηση οικονομικής σταθερότητας
- Παροχή οικονομικής βοήθειας, δανείων (ως και 60 δις)
- Έκδοση ομολόγων ή άλλων χρεογράφων
- Αγορά κρατικών ομολόγων

Προτάσεις-τεχνικές της Επιτροπής εξυγίανσης τραπεζών στην ΕΕ

- Αποτροπή-προετοιμασία
- Παροχή αξιόπιστων εργαλείων ανάλυσης
- Δυνατότητα άμεσης και αποφαστικής παρέμβασης
- Μείωση ηθικού κινδύνου
- Ομαλή επίλυση διασυνοριακών ομίλων
- Εξασφάλιση της ασφάλειας δικαίου
- Περιορισμός στρεβλώσεων ανταγωνισμού

Εποπτεία υπηρεσιών της DG

- Εποπτικό πρόγραμμα A1
- STRESS TEST A2
- Ενισχυμένη εποπτεία A3

Σχέδια αποκατάστασης

- Σχέδιο αποκατάστασης Β1
- Έγκαιρη διαμεσολάβηση

Μέσα εξυγίανσης

- Πώληση πιστωτικού ιδρύματος
- Ενδιάμεση τράπεζα
- Διαχωρισμός περιουσιακών στοιχείων
- Εργαλείο μετατροπής χρέους

Υποχρεώσεις αρχών εξυγίανσης

- Δημοσίευση
- Πρόληψη , προετοιμασία
- Παροχή αξιόπιστων εργαλείων ανάλυσης
- Γρήγορη, αποφασιστική δράση
- Μείωση ηθικού κινδύνου
- Εξασφάλιση της ασφάλειας δικαίου
- Παροχή εγγυήσεων

- Οι αρχές έγκαιρης παρέμβασης ασκούνται από τις αρχές προληπτικές εποπτείας
- Το κάθε κράτος μέλος καθορίζει μια αρχή εξυγίανσης με διοικητικό και όχι δικαστικό χαρακτήρα

Η επιτροπή για την πρόληψη και αποτροπή πρέπει να ασκεί:

- Επιτυχημένη εποπτεία
- Δημιουργία πλαισίου διαχείρισης ρευστότητας
- Απαίτηση σχεδίων ανάκαμψης και εξυγίανσης από τα πιστωτικά ιδρύματα

Οικονομική Καταστολή ως μέσο εξυγίανσης

Η Οικονομική καταστολή περιλαμβάνει κατευθυνόμενο δανεισμό της κυβέρνησης από εγχώριες πηγές με :

- Ανώτατα όρια επιτοκίων
- Ρύθμιση διασυνοριακών κινήσεων κεφαλαίου
- Στενότερη σχέση κυβέρνησης -τραπεζών

Η οικονομική καταστολή συμβάλλει στη μείωση δημοσίου χρέους - ελλείμματος:

- Μέσω ελεγχόμενων επιτοκίων
- Κατευθυνόμενες πιστώσεις
- Θετικού ρυθμού πληθωρισμού

Το νέο πλαίσιο της ΕΕ περιλαμβάνει:

- Εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας περί αφερεγγυότητας
- Υποβολή εκθέσεων
- Αντικατάσταση διοικητών –διευθυντών

Στόχος όχι τόσο η αποτυχία του ιδρύματος αλλά η αποφυγή μιας άτακτης χρεοκοπίας

απόψεις

Seraina N. Gruenewald στο άρθρο της : «Burden Sharing: The Foundation of a New European Regime for Banking Crisis Management?»

- Θέτει την τριλογία :
  - 1)οικονομική σταθερότητα ,
  - 2)οικονομική ολοκλήρωση ,
  - 3)εθνική οικονομική αυτονομία,

απόψεις

Wilhelm Hankel, Andreas Hauskrecht and Bryan Stuart στο «The Euro-Project at Risk»

- αναφέρουν αποτυχία του εγχειρήματος διάσωσης της Ελλάδας και των άλλων χωρών μελών του Νότου λόγω της πολιτική λιτότητας που θα κρατήσει μία με δύο δεκαετίες ενώ παράλληλα θα οδηγεί σε μετανάστευση του εργατικού δυναμικού και που τελικά θα καθυστερήσει απλά την έξοδο των χωρών από την ΕΕ

απόψεις

Paul De Grauwe στο άρθρο του «Only a more active ECB can solve the euro crisis»

- αναφέρεται στην απαραίτητη από την ΕΚΤ αγορά κρατικών ομολόγων των χωρών μελών που αντιμετωπίζουν ζητήματα χρέους καθώς κάθε άλλη επιλογή δεν θα φέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα.

απόψεις

Daniel Gros στο «The decline and fall of the euro» (12 January 2012)

- οι μεγάλες αυτοκρατορίες σπάνια υποκύπτουν σε εξωτερικές επιθέσεις , συχνά όμως καταρρέουν κάτω από το βάρος εσωτερικών διαφωνιών

απόψεις

The European Union should start a debate on too-big-to-fail. Nicolas Véron and Morris Goldstein | 2011 :

- ο ρόλος των τραπεζών είναι τόσο σημαντικός που σίγουρα ένα κράτος δεν θα αφήσει να καταρρεύσει.

απόψεις

Wojciech Kwaniak στο « The impact of the international financial crisis on the stability of banking systems in Central and Eastern European countries»

- η παρούσα διεθνής εμπειρία καταδεικνύει ότι η διάγνωση της οικονομικής αγοράς, η ποιοτική επιτήρηση της αγοράς και η συνεργασία μεταξύ των κεντρικών τραπεζών και των κυβερνήσεων έχουν εξέχουσα σημασία καθώς μπορούν να διαφυλάξουν και να οδηγήσουν σε αναγνώριση των ρίσκων , σε διαφύλαξη της σταθερότητας και εμπιστοσύνης του τραπεζικού συστήματος.